

Forumsamenleving 9-9-2025

Onderwerp: staat van de Rijswijkse Jeugd/ kostenbeheersing jeugdhulp.

Mogelijke vragen die wat mij betreft ook schriftelijk beantwoord mogen worden gezien de agenda die avond.

Hoe actueel en betrouwbaar zijn de cijfers die in de factsheet zijn gebruikt?

Antwoord:

De factsheet bevat de meest actuele cijfers die op dit moment beschikbaar zijn. Deze gegevens zijn afkomstig uit onze eigen registraties en uitvragen, of uit betrouwbare openbare bronnen. De meetfrequentie verschilt per indicator: sommige cijfers worden jaarlijks verzameld, andere bijvoorbeeld eens per vier jaar. Daardoor kunnen we voor bepaalde onderwerpen een langere trend laten zien, terwijl we bij de meeste indicatoren de waarden van de laatste en voorlaatste meting presenteren. Door de factsheet jaarlijks uit te brengen, kunnen we de trends steeds beter in beeld brengen.

Hoe verhoudt Rijswijk zich qua jeugdzorg gebruik tot omliggende gemeente en het landelijk gemiddelde?

Antwoord:

In 2024 is het aandeel jeugdigen dat jeugdzorg ontvangt in de H8-gemeenten gemiddeld met 14,5% gestegen ten opzichte van 2023. De stijging verschilt echter per gemeente en ligt tussen de 10,8% en 18,2%. In Rijswijk bedraagt de toename 13,8%, iets lager dan het H8-gemiddelde en vrijwel gelijk aan de landelijke stijging van 13,7%.

Wat ziet de wethouder als belangrijkste oorzaken van de stijgende vraag naar jeugdhulp?

Antwoord:

De stijgende vraag naar jeugdhulp is niet door één oorzaak te verklaren, maar is het resultaat is van meerdere maatschappelijke en lokale ontwikkelingen. In de Toelichting bij de Factsheet De Staat van de Rijswijkse Jeugd worden deze nader toegelicht. Enkele belangrijke factoren zijn:

- Demografische groei: het aantal jeugdigen in Rijswijk is de afgelopen tien jaar met circa 40% toegenomen. Meer kinderen betekent vanzelfsprekend ook meer kans op hulpvragen.
- Gezins- en sociaaleconomische factoren: het opgroeien in een eenoudergezin, armoede of problematische schulden verhoogt de kans op problemen.

- Psychosociale druk en gezondheid: jongeren ervaren meer prestatiedruk, stress en psychische klachten, mede door sociale media en maatschappelijke verwachtingen.
- Veiligheid en opvoedsituaties: huiselijk geweld en kindermishandeling dragen eveneens bij aan de vraag naar jeugdhulp.
- Zwaarte en aard van de hulpvraag: er is een trend naar zwaardere vormen van hulp met langere en intensievere trajecten, wat ook bijdraagt aan de stijging.

De Jeugdwet is een open eind-regeling is: de vraag naar jeugdhulp wordt voor een groot deel bepaald door maatschappelijke ontwikkelingen en wettelijke verwijzers, waarop de gemeente maar beperkt directe invloed heeft. Met het Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24-'28 wordt geprobeerd de inzet van hulp beter te richten en de stijging beheersbaar te houden, zonder het belang van de jeugdigen uit het oog te verliezen.

Hoe wordt de rol van prestatie druk en sociale media in deze problemen concreet inzichtelijk gemaakt

Antwoord:

De rol van prestatiedruk en sociale media wordt concreet zichtbaar via de cijfers uit de GGD monitor. Zo geeft in Rijswijk ruim 32% van de jongeren aan regelmatig of vaak druk te voelen om aan verwachtingen te voldoen, en ervaart 50,6% van de jongeren in 2023 stress. Ook zien we dat het percentage jongeren met psychische klachten licht hoger ligt dan het landelijke gemiddelde. Voor meer informatie zie ook pagina 3 in de bijlage A Toelichting bij Factsheet de Staat van de Rijswijkse Jeugd (IB 25 036).

Sociale media en prestatiedruk komen vooral terug in signalen van scholen, ouders en hulpverleners: jongeren ervaren de constante vergelijking met anderen, druk om te presteren en de angst om iets te missen (FOMO). Deze factoren dragen bij aan stress, onzekerheid en een verhoogde vraag naar ondersteuning. Door deze gegevens en signalen te monitoren, krijgen we steeds beter inzicht in de rol die prestatiedruk en sociale media spelen in de ontwikkeling van onze jeugdigen.

Welke maatregelen zijn er in 2024 al genomen om de kosten te beperken en wat hebben die maatregelen opgeleverd?

Antwoord:

In 2024 zijn de eerste maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24-'28 ingevoerd. De nadruk lag hierbij op een aangescherpte werkwijze binnen het Jeugdteam. In bijlage B (Tussenstand Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24-'28, p.5) is een overzicht opgenomen van de gerealiseerde besparingen in 2024 en de prognoses voor 2025.

Concreet gaat het onder meer om:

Wekelijks aanmeldoverleg: alle nieuwe aanvragen worden gezamenlijk besproken, waarin niet alle hulpvragen hoeven te leiden tot een hulpaanbod. De consultants van het Jeugdteam kijken eerder naar de gezinsomstandigheden, naar de oorzaak van het probleem dat zich manifesteert bij de jeugdige. Zo mogelijk kan worden verwezen naar het preventieve veld

Aanscherping toekenningen: beschikkingen worden korter (maximaal één jaar) en strenger beoordeeld door consulenten en toetsmedewerkers.

Met deze eerste stappen doen we wat binnen onze gemeentelijke mogelijkheden ligt.

Wat zijn de risico's als de geplande besparingen in 2025/2026 niet worden gehaald.

Antwoord:

Dan loopt het tekort binnen het sociaal domein en de gemeentelijke begroting op. Dit kan ertoe leiden dat (andere) beleidsopgaven in de knel komen of dat aanvullende taakstellingen nodig zijn.

Om dit te voorkomen zetten we alles op alles in om de beoogde besparingen te realiseren. We sturen op de uitvoering van het programma, grijpen waar nodig in en nemen aanvullende maatregelen. Tegelijkertijd geldt dat veel effecten van de ingezette veranderingen pas op langere termijn zichtbaar worden. Daarom loopt het programma door tot 2028.

Externe factoren, zoals landelijke regelgeving en indexatie, kunnen de resultaten beïnvloeden. Ondanks die onzekerheden blijven we ons inspannen om de kosten te beheersen en de continuïteit en kwaliteit van de jeugdhulp te waarborgen.

Hoe garandeert de wethouder dat kostenbeheersing niet ten koste gaat van de kwaliteits van hulp.

Antwoord:

Kostenbeheersing mag nooit ten koste gaan van de kwaliteit van hulp voor jeugdigen en gezinnen. We kijken kritisch naar de inzet en duur van hulp, maar altijd vanuit de vraag wat een kind of gezin daadwerkelijk nodig heeft.

Binnen het Uitvoeringsprogramma sturen we niet alleen op financiële resultaten, maar ook op inhoudelijke en kwalitatieve doelstellingen, zoals doorstroom naar lichtere vormen van ondersteuning.

Welk deel van het budget gaat naar preventie en kunnen we al zien dat dit leidt tot minderzware zorg.

Antwoord:

Voor Jeugdhulp zet Rijswijk zich in, om zoveel mogelijk inhoud te geven aan het principe 'Elk kind verdient geen Jeugdzorg'. Preventie is daarbij belangrijk. In 2024 is de raad middels IB 24 013 geïnformeerd over het actieplan preventief jeugdbeleid. Hierin is te zien welk bedrag we in 2024 hebben begroot voor het preventief jeugdbeleid in relatie tot de begroting voor jeugdhulp.

Consulenten, naast andere werkzaamheden, zetten zich in hulpvragen goed scherp te krijgen en zo te bezien of het kind, of de omgeving, het meest baat heeft bij jeugdhulp of een andere voorziening. Deze manier van werken helpt de inwoners in de vorm van passende hulp, en de gemeente door het voorkomen van onnodige zorgtrajecten. Binnen het actieplan preventief jeugdbeleid besteden we aandacht aan monitoring op het effect van preventie. Bij het Kadernota debat van medio 2024 is overigens door uw

raad besloten tot bezuinigingen op de inzet van preventieve jeugdhulp; bezuinigingen oplopend van €128k in 2025, via € 250k in 2026 tot € 400k vanaf 2027.

Hoe wordt er samengewerkt met scholen, huisartsen en wijkteams om problemen vroeg te signaleren.

Antwoord:

Dat gebeurt op verschillende manieren. De raad is op 24 september 2024 geïnformeerd over het programma Rijswijk samen dichtbij waarin we werken aan een sociaal domein-breed programma voor het verbeteren van de integrale toegang en dienstverlening. Hoofddoel van het programma is goede dienstverlening aan inwoners door betere samenwerking in het sociaal domein. Het programma moet leiden tot:

- Betere communicatie en vindbaarheid; we bieden duidelijkheid richting inwoners en professionals over het diverse ondersteuningsaanbod dat er beschikbaar is vanuit het sociaal domein en de weg daar naartoe
- Een stevige generalistische basis aan de voorkant; we bundelen functies en expertise van de huidige teams op een centrale plek. Informatie en advies aan inwoners wordt integraal aangeboden vanuit 'vindplaatsen' zoals wijkcentra, de huisartsenpraktijk en de bibliotheek. De ondersteuningsvraag van inwoners en de urgentie van de vraag wordt breed onderzocht. Indien nodig en gewenst wordt er een integraal plan opgesteld en is er één persoon die de inwoner helpt bij de coördinatie van het plan. We breiden de taken van onze toegang uit op het gebied van normaliseren en outreachend werken.

Daarnaast hebben we als doel om inwoners beter toe te leiden naar algemene (preventieve) voorzieningen in plaats van de individuele maatwerkvoorzieningen die er bij de gemeente kunnen worden aangevraagd. Daarmee willen we ergere problematiek en duurdere zorg voorkomen. Preventie en een goede toeleiding hangen nauw met elkaar samen.

Wat wordt concreet met “ een lange adem “ bedoelt?

Antwoord:

Met een “lange adem” wordt bedoeld dat de effecten van de genomen maatregelen niet altijd direct zichtbaar zijn. Sommige maatregelen laten pas na verloop van tijd volledig resultaat zien. Het gaat dus om een proces van continu monitoren, bijsturen en afwachten. Medio 2024 zijn de eerste maatregelen gestart en sommige resultaten zijn al merkbaar, maar het echte effect wordt pas in de komende jaren zichtbaar.

Welke mijlpalen zijn er en hoe wordt de raad hierover geïnformeerd.

Antwoord:

De mijlpalen zijn de gerealiseerde besparingen zoals benoemd op pagina 5 van bijlage B Tussenstand Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24 – '28. De nu voorliggende verantwoording is een eerste tussentijdse verantwoording, deze zal jaarlijks worden herhaald.

Alice Prenger